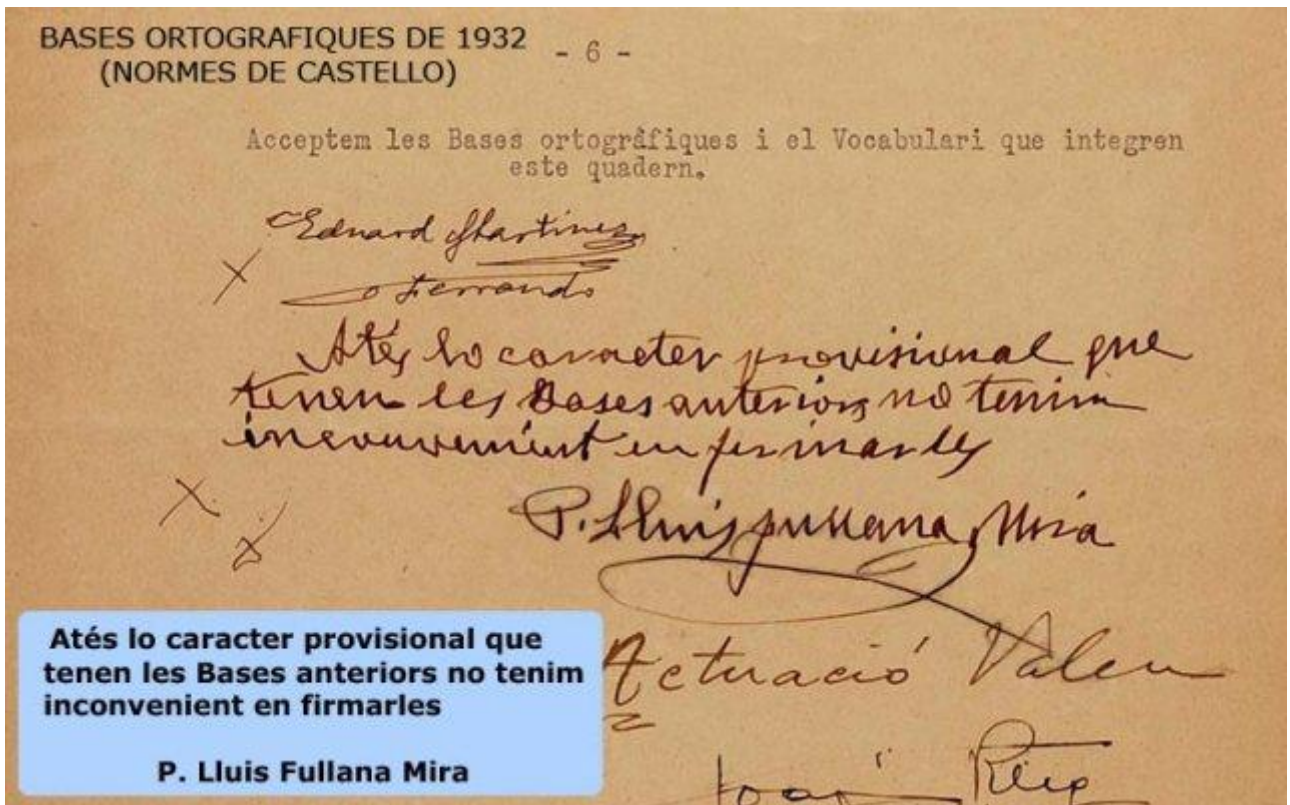

ASSOCIACIÓ CULTURAL
ROC CHABÀS LA MARINA
DÉNIA

PREU: Eixemplar gratuït	DÉNIA	Extra de Nadal - 2021
Gmail rocchabas2018@gmail.com	Twitter @CulturalRoc	Facebook. @rocchabas

Les bases ortogràfiques del 32 (o les de Castello) i les d'El Puig (o les de la R.A.C.V.)

Les bases ortogràfiques del 32 (o les de Castello) i les d'El Puig (o les de la R.A.C.V.)

Per Josep Maria Guinot i Galan

I PRESENTACIO

S'ha escrit prou sobre les bases ortogràfiques del 32 (o Normes de Castello), i sobre les d'El Puig (les de la Real Academia de Cultura Valenciana), però son molts els qui les ignoren, perquè tenen poca costum de llegir. A pesar de tot açò no crec que s'haja escrit encara un estudi comparatiu dels dos sistemes ortogràfics analisant-los norma per norma, per a veure les ventages i inconvenients de cada u d'ells. Omplir este buit es lo que nos proponem fer, en el present escrit.

Hi ha qui vocifera en defensa de "les Normes de Castello" i estem segurs de que no les coneixen. Uns altres sí que les coneixen i diuen escriure seguint-les, però no es veritat, perquè si bé les segueixen en tot lo que tenen de catalanes, no les guarden en lo poc que en elles se conté de concessió al valencià. Ademés la quasi totalitat dels defensors de les Normes del 32 han adoptat la normativa catalana en gramàtica i vocabulari, neguen l'existència del valencià com a llengua i proclamen "l'unitat de la llengua", fent desaparèixer el valencià, reemplaçat per la llengua catalana.

Utilitzaré per ad esta comparació les Bases d'Ortografia Valenciana per un costat, i per l'altre, l'Ortografia que figura a l'inici del Diccionari de la Real Academia de Cultura Valenciana (RACV) i l'opuscul publicat per la mateixa, titulat: Documentació formal de l'ortografia de la llengua valenciana.

Començarem per les Normes de Castello que contenen un interessant prolec i 34 bases ortogràfiques.

II LES NORMES DE CASTELLO

2.1. EL PREAMBUL

El preambul de les Normes de Castello es el següent:

"Es un fet acceptat hui, que la llengua pròpia és la més alta manifestació de la personalitat d'un poble i que aquells pobles, que han recobrat la seua consciència com a tals no sols s'entreguen a l'ús del seu propi parlar, sinó que aspiren a la seua màxima depuració com a fenomen cultural i com a prova que volen tornar a ser ells mateixos. Moltes causes, no totes literàries, i cap d'elles desconeguda, han produït a l'hora d'ara una curiositat viva i desperta envers el seu parlar. Es a dir, que el nostre poble comença a sentir la dignitat de la llengua pròpia. Deure de patriotisme i de cultura és treballar per a que eixe impuls no s'afeblisca i per a remoure tots els obstacles que s'oposen a la seua expansió. U d'ells, pot ser el més gran, radica en la manca d'unitat ortogràfica, que posa els editors i en general qui ha d'escriure en nostra llengua, en situació semblant al pianista confús davant un instrument on no tingues la certitud que les notes són correctament col·locades, i obliga demés al llegidor a una veritable crítica d'interpretació dels textos, a la qual ni és, ni té per qué ser, preparat el gran públic. Es, doncs, necessària l'adopció d'un sistema ortogràfic unitari, si no volem ofegar el bressol mateix, eixe esplet de curiositat patriòtica tan prometedora de fruits.

Posat que tot sistema ortogràfic és per força imperfecte i convencional, no semblarà de primer antuvi el problema de tanta magnitud com nosaltres pensem; més té dificultats que molts no sospiten. Es la primera necessitat de posar d'acord, sincerament i eficaç a aquells que en les seues produccions intel·lectuals empen la nostra llengua i obtindre després un consentiment automàtic i sense reserves de la massa de lectors. Es la segona, que per a que siga útil un sistema ortogràfic cal fer-lo poc complicat, lògic, servit de mitjans eficaços de propaganda i sense notes que puguen provocar discrepàncies d'importància...

Es per esta raó que un sistema de creació individual, sense un mínim inicial prou creixcut d'adhesions incondicionals, no és moralment viable i, per la mateixa, cal fer tots els possibles per no deturar-se en eixe mínim, a fi que les adhesions arriben al màxim i siguen quan més eficaces i representatives, millor.

Eixa és la nostra més gran satisfacció. Els escriptors i investigadors del País Valencià, les Corporacions i publicacions més preparades de la nostra terra, ab un patriotisme que mai no s'enaltirà prou, han arribat a l'acord transaccional que suposa el sistema que ací s'explana. Va sense dir que no hi ha cap vençut, puix les autoritats filològiques que sotafirmen mantenen els seus punts de vista científics, penyora viva de nous progressos. Però tots acaten les grafies aprovades. Al temps, a aquelles autoritats i a la novella generació d'estudiosos pertany la cura i la missió prou feixuda i prou llarga, d'anar rectificant i millorant el sistema -a base també, naturalment, d'amples acords- que deixant a un costat atres raons no pot ser tan madurat com caldria si hem d'acodir oportunament a la satisfaccio legítima que de manera imperativa demanen tant les necessitats com les inquietuts de l'hora present.

A este efecte, s'inserten les Bases ortogràfiques unificadoras i es publica el Vocabulari a elles adaptat, que tan útil ha de ser a tots els estudiosos i per aquells fills d'esta terra que senten l'orgull del propi idioma.

I no res més sinó demanar la cooperacio del nostre poble en esta obra de depuració, de dignificacio, d'estilissació de la llengua vernàcula, manifestació la més autèntica del seu esperit i del seu propi geni".

2.1.1 ANALISIS DEL PREAMBUL

En general tot lo que diu el preambul es acceptable. Destaquem per la seua importancia les frases següents:

1) "Tot sistema ortogràfic és per força imperfecte i convencional".

Contra este principi van els immovilistes, que fan de les normes de Castello un resultat definitiu, intocable i incapaç de perfeccionament.

2) "El sistema ortogràfic deu ser poc complicat i agil"

Contra este principi pequen les mateixes normes de Castello, com vorem oportunament. Per eixemple, nomes per a saber quan s'ha de escriure l.l (ele doble), es necessari saber llatí; no donen solucio les normes. Ademes certes normes estan plenes d'excepcions.

3) "Al temps... a la novella generació... pertany la cura i la missió .. d'anar rectificant i millorant el sistema".

Es precisament lo que ha fet la Real Academia de Cultura Valenciana, al corregir les normes de Castello en la seua publicacio: Documentacio formal de l'ortografia de la llengua valenciana.

La redaccio del preambul se deu a dos tendencies distintes. Una valenciana que usa paraules i girs valencians, com afeblixca (no afebleixca), per a remoure, per a que siga util (no per remoure o per que siga util), nosatres (no nosaltres), esta rao, esta obra, este efecte, esta terra (no aquesta rao, aquesta obra, aquest efecte, aquesta terra), ací (no aquí), eixe (no aqueix). L'atra tendencia catalanisant, es la que introduix termens com envers (en relacio a), semblant (paregut), al pianista (al pianiste), mitjans (mijos), amb (per ab). Esta tendencia introduix tambe girs inacceptables en la sintaxis valenciana com "posa els editors i en general qui ha d'escriure", en conte de "posa als editors i a qui ha d'escriure" , i usar el verp "ser" pel verp "estar" (ser preparat, en conte de "estar preparat") i el gir tan confus en eixe contest "per la mateixa" en conte de "per la mateixa rao", i vocables tan discutibles com "obstacles" o "tingués"

III DOCUMENTACIO FORMAL DE L'ORTOGRAFIA VALENCIANA

L'ortografia de l'Academia figura com un anex del Diccionari Valencià-Castellà i d'allí la prenim per a fer comparacio en les Normes del 32. No te cap preambul, pero podem considerar com una declaracio de principis l'introduccio al llibre: Documentacio Formal de l'Ortografia de la Llengua Valenciana, publicat per la Real Academia de Cultura Valenciana per a justificar les innovacions introduïdes en relacio a les Normes de Castello:

INTRODUCCIO:

Proposit del present treball.

La necessitat primera en quasevol llengua es la fixacio ortografica seguint una norma que permeta la seua escritura; per aço, la Seccio de Llengua i Lliteratura de la R.A.C.V. cregue fonamental la publicacio d'este treball de documentacio despres d'haver vist la llum l'Ortografia en l'any 1979. L'estudi te quatre parts:

1.1 Simplificacio i modificacions ortografiques.

La base d'est apartat es la fonetica. Adoptem la pronunciacio mes comuna i estesa, aquella que s'acomoda i ajusta mes a lo que denominarém valencià general. Llunt d'empobriments fonetics, hem eliminat nomes allo que ha desaparegut o es innecessari mantindre en la llengua escrita.

1.2 Regulacio d'ús de les grafies CH i Y.

Es regula i reintrodueix l'ús de les antigues grafies CH i Y. La CH no va a substituir cap so, va en lloc d'unes atres grafies que representaven sons africats sorts. La Y anira en el lloc de I grafia vocalica en funcio de consonant.

1.3 Actualisacio dels signes convencionals.

Explica els canvis efectuats en els signes convencionals: la base, en este cas, es un criteri de funcionalitat i major senzillea en l'escritura.

1.4 Actualisacio morfologica.

Es dona entrada a la distincio feta pel valencià de dos terminacions per a la determinacio del genero: -ISTE, -ISTA; i es normalisa l'ús (vacilant primerament i general en l'actualitat), dels sufixos: -ESA, -EA, en una unica forma EA. Respondrien aixina a una pronunciacio general valenciana.

IV LES BASES DE CASTELLO I LES NORMES DE L'ACADEMIA, CONTRASTADES

Base 1.

En principi de paraula s'escriurà B i no P en els prefixos ab, ob, sub (abdicar, objecció, substantiu), i s'escriurà P i no B en cap (captar). Excepcions: apte, apnea, optar, òptic, cabdal, cabdell, cabdill.

Esta base parla de la B i de la P en principi de paraula; la segona base se referix al mig de paraula i la tercera, al final.

Es cert que en principi de paraula, en valencià, com en espanyol, les paraules que comencen pels prefixos ab, ob, sub, portant idea respectivament de separacio, oposicio o subordinacio, com en llatí, d'a on provenen, porten B i no P.

Pero no val la regla quan eixos començaments no son prefixos i no solament en les poquetes excepcions que menciona la base. Es mes que prou consultar el diccionari per a vore-ho confirmat.

Tant la regla com les excepcions, s'atenen als composts i derivats: de substància, insubstancial; de cabdell, cabdellar; esta observació deu donar-se per feta en tots els casos semblants.

No hi ha res per part de l'Acadèmia en contra d'esta base.

Base 2.

S'escriu P davant de T, C, S, N, (asèpsia, hipnòtic); B davant de D (hebdomadari). Excepcions: dissabte, dubte, sobte.

A l'ajuntar-se les dos consonants, si la segona es sorda (T, K), assimila la primera a sorda (P); si la segona és sonora (D) l'assimila a sonora (B).

No hi ha res que canviar en esta base, que servix també per al castellà, llengua germana del valencià, que en este cas segueix la mateixa evolució fonètica.

Base 3.

En final de paraula s'escriu P (cap, camp, cup (recipient), macip). Excepcions: finals en FOB (hidròfob) i en SIL.LAB (monosíl.lab); darrere de consonant en paraules de les quals porten B els femenins i derivats (corb, corbera) i amb o ab (preposició); adob, alarb, aljub, baobab, barb, cub (figura geomètrica) club, exub, gàlib, nabab, torb, tub.

En esta base sobre el tractament del so labial en final de paraula es completen les precedents bases sobre la P i la B.

Esta base inclou massa excepcions, lo que resulta contraproduent per a un sistema ortogràfic.

L'Acadèmia accepta la regla però no les excepcions a la norma, perquè també en estos casos, si la consonant final sona P, deu d'escriure's P i no B, encara que en el femení o al derivar presente una B. La regla valenciana és més senzilla i s'ajusta a la fonètica valenciana. Les paraules que la Base 3ª adjunta, no incloses en la mentada excepció, deuen escriure's igualment tal com sonen, en P final. Excepte: club, paraula d'orige angles. (La paraula tub és catalana. En valencià se diu i s'escriu tubo).

Al respecte de l'objecte de les tres primeres bases del 32, l'Acadèmia diu lo següent sobre la B i la P:

S'escriu P (posa):

1. En posició inicial de paraula: puny
2. En interior de paraula davant de T, C, Ç (cedeta), S, N: concepte, hipnosis, eclipse, excepte dissabte.
3. En posició final de paraula, encara que en derivar (en el plural se conserva) se transforma en B o se mantinga.
 - cap, no cab; però cabut.
 - llop, no llob; però lloba.
 - colp, no colb; però colpejar.
 - adop, no adob; però adobar.

Base 4.

Davant L i R mai no s'escriu V.

L'Academia sobre l'ús de la V diu:

S'escriu V (vindre).

1. En inicial i en interior de paraula: velocitat, cavall.
2. En les terminacions del preterit imperfecte d'indicatiu: AVA, AVES, AVA, AVEM, AVEU, AVEN, de tots els verbs acabats en AR.
3. Mai en posició final de paraula encara que en derivar s'escriga V: serf, no serv, pero servir.

Bases 5 i 6.

L'ús de la C i de la G.

Base 5. La C representa un so gutural (cap) i un altre alveolar (cep).

La G representa igualment un so gutural (gat) i un altre palatal (gent). Els sons guturals C i G poden confondre's en mig i final de paraula. En mig de paraula s'escriu C davant de C, S, T i Z; s'escriu G davant de D, G, M, N, (acció, eczema, fragment, insigne).

Excepcions: acné, aràcnid, dracma, estricnina, icneumon, iconografia, tècnic, anècdota, sinècdote i llurs derivats.

Base 6. En fi de paraula s'escriu C (arc, solc). Excepcions: Darrere de consonant en paraules de les quals porten G los femenins i derivats, (amarg, cf. amarga, amargor). En paraules acabades en FAG, FUG, FEG, i altres en general cultes i estrangeres que duen en les llengües originàries (rizófag, centrifug).

Les normes de l'Academia corresponents a les bases 5 i 6:

Base 5. S'accepta per l'Academia totalment.

Base 6. En la base 6 nos encontrem una altra volta en el cas d'una consonant oclusiva final de paraula.

La regla general de la 6ª base es valida per a l'Academia. Pero no, l'excepció: les paraules no acaben mai en G sempre, sense excepció, al final de paraula se posarà C en lloc de G. D'esta forma la regla es mes senzilla i s'ajusta a la fonetica valenciana, en la que al final de paraula sona /k/ (amarc, prolec, filolec). Esta norma implica sense dubte mes senzillea i resulta mes analogic i molt mes coherent el seu contingut.

Bases 7, 8 i 9.

So gutural de C i de G.

Transcrivim ara les bases 7, 8 i 9 de les Normes del 32, i a continuació les correlatives de la Real Academia de Cultura Valenciana, per a que es veja que sobre esta materia l'Academia no ha introduït variacions ortogràfiques.

Base 7. Davant E, I, se representa el so gutural G mitjançant, l'intercalació d'una U muda (guerra).

Com ocorre en l'espanyol i també en el valencià de l'Acadèmia.

Base 8. El so gutural de C davant E, I, se representa mitjançant la Q seguida de U muda (que, quina).

Com en l'espanyol i en valencià de l'Acadèmia.

Base 9. El so gutural C davant una U i una altra vocal que formen una mateixa síl·laba (síllaba) se representa per Q. Si la segona vocal és E, I, damunt de la U s'escriu la dièresis: (quan, freqüent, obliquïtat, quota).

Com en valencià de l'Acadèmia.

L'Acadèmia sobre les bases anteriors.

L'ortografia de l'Acadèmia diu:

S'escriu C:

1. En so de /k/ (colp)

1.1. Inicial i interior de paraula davant A, O, U: casa, cosa, cult, ficar, recort, ocult.

1.2. En principi de síl·laba formant els grups consonàntics CR, CL: crida, clau, dimecres, proclama.

1.3. Davant de C, D, S, T, Z: accio, anecdota, dacsà, actua, eczema.

1.4. En el final de paraula, encara que en derivar (en plural se conserva), se transforma en G o se conserva.

- atac, no atag, però atacar.

- prolec, no proleg, però prologar

- fanc, no fang, però fangos.

S'escriu Q (quinze):

1. En inicial i interior de paraula, seguida de U muda, davant E, I: queixa, quilat, alqueria, sequia.

Si la U se pronuncia, du dièresis, com se diu en el número 3.

2. En inicial i interior de paraula, davant de U atona seguida de A, O, formant diftong: quatre, quocient.

Excepte: ipecacuana, i els derivats de cuiro, cuina, evacuar, conspicu, perspicu, proficu, vacu, promiscu.

3. En inicial i interior de paraula, quan una U atona vaja seguida de E, I i s'haja de pronunciar, porta dièresis: qüestio, obliquïtat.

Com es veu clarament, l'Acadèmia no contradia l'ús de la Q de les bases del 32.

Bases 10 i 11

T i D

Base 10. En principi de paraula s'escriu AD i no AT (adjacent). Excepcions: davant Z (atzembla) i en atlas, atlàntic, atleta, atmosfera.

Base 11. En fi de paraula s'escriu T i no D (pit, ardit, avalot, mut). Excepcions: Darrere de consonant en les paraules de les quals porten D els femenins i derivats (estupend, cf. estupenda, sord, cf. sorda, esguard ¿? cf. esguardar ¿?). Darrere de vocal en els femenins acabats en ETUD, ITUD, (consuetud, solitud). En algunes paraules tècniques i estrangeres (estrangeres) com anhídrid, sumand, habord (¿?), lord.

Estes bases son paregudes a les 3 i 6, en que es parla de les finals P i C. La regla es bona porque està d'acord en la fonetica valenciana, pero esta no admet excepcions: sempre posa la oclusiva forta (P, T i C) en final de paraula.

Normes de l'Academia sobre la T i la D:

S'escriu D (dit).

1. En principi i en mig de paraula: donar, idea.

Excepte en derivats de AT grec (atles, atleta, atmosfera, etc.) i davant de Z (batzoles, dotze).

2. En el grup consonantic DR: (drago, moldre).

3. Mai en posicio final de paraula, encara que en derivar s'escriga D.

- vert, no verd, pero verdor

- reverent, no reverend, pero reverenda.

Estes normes corresponen a les bases 10 i 11 de les de Castello. L'Academia admet la base 10, pero la 11 la modifica llevant les excepcions: en final de paraula sempre T en conte de D, tal com es pronuncia.

L'Academia sobre l'ús de la T:

(Completant les bases 10 i 11 de les del 32).

S'escriu T (tornar).

1. Inicial i interior de paraula: toca, costella, setze.

2. En el grup consonantic TR: truc, atraure.

3. En el prefix grec AT: atmosfera (vore D, 1).

4. Davant de Z: dotze

5. En posicio final de paraula posarém T encara que en derivar se transforme en D o se conserve.

- fort, fortalea

- cert, certa

- calit, no calid, pero caliditat

- abat, no abad, pero abadia.

(El paragraf 5 anula l'excepcio de la base 11 del 32, segons la qual s'ha d'escriure D).

Base 12

El so palatal /g/ (en signe damunt) se representa davant E, I per G (gesta, gent, girar). Excepcions: Es representa J davant ECC, ECT (adjectiu, abjeccio); en jersei, majestat, i en alguns noms de procedència bíblica o grega, com Jesús, Jehú, jerarquia, jeroglific i llurs derivats (jerarquic, jesuïta). Davant de A, O, U, se representa per J (jaciment, joguina, jutge, menjar, pluja).

Les normes valencianes no canvien la base precedent; no mes canvien en les excepcions: les paraules catalanes "joguina i jutge", per les valencianes "jogueta i jutge".

Norma de l'Academia

S'escriu G:

1. En so gutural /g/ (gat).

1.1. Inicial i interior de paraula davant de A, O, U (solament G) gabia, got, gust, regal, engolir, aigua.

1.2. Inicial i interior de paraula davant E, I, (GU): guerra, guisar, figuera, esguita.

1.3. Davant UE, UI, portarà dièresis la U quan se pronuncie: aigües, llingüistic.

1.4. En principi de paraula o de silaba, en els grups consonantics GR, GL: gracies, glop, agrana, regle.

Davant D, M, N: Magdalena, fragmentar, insignificancia.

Excepte en cultismes com: acne, dracma, estricnina, iconografia, tecnic, anecdota, sinecdoque i derivats.

1.5 Mai en posicio final de paraula, encara que en derivar (en plural se conserva) se escriga G.

- amic, no amig, pero amiga.

- rec, no reg, pero regar.

- amarc, no amarg, pero amargar.

- sanc, no sang, pero sangonera.

S'escriu G:

2. En so de /g/ (en signe damunt) palatal: girar

2.1. En posicio inicial de paraula i interior davant de E, I,: argila, gel, giner.

Excepte davant de ECC, ECT (objeccio, objectiu i algunes mes) i en uns atres noms de procedencia grega o biblica. Jesus, Jeroni, Jeremies, Jerusalem, jerarquia, jeroglific.

2.2. En el grup IG en mig de paraula davant de G, (formes dels verps acabats en GIR) afigga, rigga, frigga.

2.3. En posicio final de paraula la G darrere de I no es sonora, encara que en derivar se transforme:

- mig, pero miger.

- oreig, pero orejar.

2.4. No escriurem TG/TJ perque en valencià no hi ha mes que un so africac sonor, representat per G/J en qualsevol posicio:

- viage, no viatge.

- juge, no jutge.

- llenguage, no llenguatge.

- correja, no corretja.

3. En so de /c/ (en signe damunt): roig.

3.1. En final de paraula en el grup IG darrere de A, E, O, U, o de consonant, sempre que la I siga atona i muda: vaig, veig, goig, fuig, Elig, Barig. (Excepte Calig i Tirig en les que la I del grup se pronuncia).

3.2. En posicio final de paraula, darrere de I tonica: desig, frig.

3.3. En posicio final de paraula apareix sempre /c/ (en signe damunt) representada per IG, G, encara que en derivar se transforme en la sonora corresponent (G davant de E, I, i J davant A, O, U) se mantinga (CH en tots els casos).

- trepig, trepigen.

- mig, mija.

- despaig, despachar.

S'escriu J (jardi):

1. En posicio inicial i interior de paraula davant A, O, U: jaqueta, jove, jugar, puja, rajola, adjunta.

2. Davant de ECC, ETC: objecte, objeccio, subjecte, objectiu.

3. Davant E, (vore G, 2.1.).

4. No escriurem TJ (vore G, 2.4.), sino J.

- plaja, no platja.

- mija, no mitja.

5. Darrere del prefix AD: adjacent.

Base 13.

El so de palatal fricativa sorda (CH francesa) es representa sempre per X (Xàtiva, punxa, marxa, seixanta, ix). Devegades darrere de consonant com en esfinx, linx, etc. i sempre darrere de A, E, O, U, el signe X pren el so de CS (Alexandre, luxe). I a mes en casos com -fixe- i els derivats.

Per a que prenga el de CH francesa s'interposa una T (empatxar, despatx). Excepció: devegades també darrere de la I (bolitx).

El so de pre-palatal africada (CH castellana) es representa a començ de paraula per X (xic, xaruga, Xecoeslovàquia). Al mig de paraula per TJ davant de A, O, U (platja, desitjós); i per TG davant E, I, (metge).

A la fi de paraula per G darrere les atres vocals (vaig, lleig, roig, puig).

Esta base descalifica les Normes de Castello, perque descobrixen la completa ignorancia dels autors en materia de fonetica valenciana.

a) Les bases de Castello posen el mateix so a X en Xativa i seixanta (xixanta) que a punxa i marxa (puncha i marcha) sent que en unes el so palatal es africad i en atres fricatiu.

b) Introduixen una T davant de X (TX) i darrere de I (bolitx), grup consonantic TX inadmissible (en el que la T no se pronuncia).

c) Al principi de paraula per a la fricativa sorda en conte de CH posen la X, desterrant de l'ortografia la consonant CH, tan tradicional en l'ortografia valenciana. (En valencià deu dir-se: chic, no xic; charuga, no xaruga; Checoslovaquia, no Xecoeslovaquia).

d) Al mig de paraula introduixen, viciosament, una T davant de G o J formant el grups TG i TJ dels quals la T no es deu pronunciar mai. (En valencià se dira plaja, no platja; desijos, no desitjos).

L'ortografia de l'Academia referent a les consonants palatals figura immediatament davant d'esta base 13. No mes falta lo referent a la CH que posem a continuacio.

Us de la CH.

1. En so de /c/ (en signe damunt) (chic).

1.1. Inicial i interior de paraula entre vocals i darrere de consonant: chufa, Chirivella, clochina, archiu.

1.2. En final de paraula escriurem IG o G (vore anteriorment G, 3. i 2).

2. En so de /k/. (March).

2.1. En posicio final de paraula, en els pobles i llinages que la tenen per tradicio: Albuixech, Albiach.

Base 14.

Per tal de distingir la LL (aquell) de la L geminada o doble (intel.ligència, mol.le), s'escríu entre les dos L un punt volant.

L'ortografia de l'Acadèmia no admet esta base, perquè en valencià eixa L doble no existix en la pronunciació corrent, (intel.ligència, no intel.ligència, mole, no mol.le). L'ortografia se simplifica per l'Acadèmia, preferint la fonètica a l'etimologia.

S'escríu L (lenta).

1. En inicial de paraula: loca, líquit.
2. En interior i fi de paraula: almagasen, dol.
3. En els grups consonàntics BL, CL, FL, GL, PL: blau, clau, flama, glop, plat, noblea, aclamar, unflar, aglutinar, aplanar.

S'escríu LL (llanda).

1. En inicial, interior i final de paraula: llei, lliberal, filla, rella, poll, manoll, bolletí, ralla.

En cap lloc l'Acadèmia menciona la doble L.L, en un puntet en mig, perquè en valencià no existix dit grup: tots pronuncien in-te-li-gen-ci-a i no in-tel-li-gen-ci-a.

Bases 15, 16 i 17.

Agrupem les bases 15, 16 i 17, perquè les Normes de l'Acadèmia les han deixades casi intactes.

No mes se diferencien en que en les excepcions de la base 17, les paraules (impresma) i (premsa), son en valencià "impresma i premsa", modificant el grup MT, MS en NT i NS, pronunciació valenciana normal actualment.

Base 15. Davant B, P, M s'escríu M i no N per regla general (semblar, ampriu (¿?), immaculat) llevat d'alguns casos per tractar-se de composts i derivats (granment, tanmateix).

Base 16. Davant F s'escríu N en CON, EN, IN (confirmar, enfit, infecció) llevat d'èmfasi (èmfasi), emfisma, emfiteütic i emfraxi (emfraxis). En qualsevol altre cas s'escríu davant F sempre (àmfora, amfibiològic).

Base 17. Davant consonant, fora B, F, P i M, s'escríu N i no M. Excepcions: comte (títol nobiliari), impresma, femta, comtat, somriure, premsa, tramvia, i els composts de VIR (triumvir).

Què diu l'Acadèmia respecte a la M i a la N.

S'escríu M (mana).

1. En inicial, interior i final de paraula: mar, mestre, flama, camí, fum, estem.
2. Davant de P, B, M: rompre, gamba, immortal. Excepte en paraules compostes que ajunten N final a M inicial: enmig, gramment.
3. En el prefix CIRCUM quan li seguix una altra consonant: circumstància, circumnavegació, circumferència.

4. Mai davant de V ni F: enveja, enfrontar, (excepte triumvir. Vore N 2 i M 3).
5. No escriurem el grup TM, representant M doble, que ha desaparegut en la llengua valenciana.
 - semana, no setmana.
 - sometre, no sotmetre.
6. No escriurem el grup MP, sino solament N, quan la pronunciem, encara que per raons etimològiques s'haja usat:
 - atentar, no atemptar.
 - pronte, no prompte.

S'escriu N (nas).

1. En inicial, interior i fi de paraula: niu, lluna, mon.
2. Davant F en els prefixos CON, EN, IN: confiar, enfadar, inflamar.
3. Davant de consonants, excepte B, M, P: enveja, confit, planta, gandul.
4. Davant M per excepció en paraules que junten N final a M inicial: enmig, granment.

En el diccionari valencià figuren, al costat de les excepcions enumerades en el numero 2, les seues derivades i la paraula: emfraxis.

Com es facil observar, l'Academia ha acceptat les Bases 15 i 16 sobre l'ús de la M i de la N, i solament ha modificat l'ús dels grups MT i MP els quals rebuja excepte quan la P sona.

Base 18

S'escriu MP en asímtota, assumpció, assumpte, atemptar, compte (cast. cuenta), consumpció, consumptiu, contemptible, eclàmpsia, exempció, exempt, metempsícosi, palimpsest, perempció, peremptori, preempció, presumpció, presumptiu, prompte, redempció, redemptor, resumpció, símptoma, sumpció, sumptuós, temps, temptar, temptativa, transumpte i en llurs composts o derivats.

Normativa de l'Academia sobre el grup MP.

L'Academia (vore M.6 anterior) , rebuja el grup MP, en les paraules que figuren en la Base 18 de l'any 32, posant una M en lloc de MP, quan aixina sona en valencià. Per això, se conserva el grup MP en les paraules següents: eclàmpsia, temps, metempsicosis i palimpsest en les que la P si se pronuncia. En el Diccionari, figura assunt, no assumpte, metempsicosis, no metempsicosi.

Bases 19 i 20

Base 19. El so de RR es representa per R darrere consonant i també darrere dels prefixos: ante, contra, sobre, supra, uni, bi, tri, anti, hipo, mono, di, tetra, poli, i a privatiu (antireligiós, arítmic).

Base 20. S'escrui R final en els substantius formats dels sufixes AR (col·lectius o de lloc, com canyar); ER (de persona, lloc, instrument o planta, com ferrer, llorer); OR (derivats d'adjectius o verbs, generalment abstractes com blancor); DOR (de persones, lloc o instruments, com llavador, llaurador); en els adjectius com rebedor, esdevenidor, que inclouen ordinàriament una idea de futur; en els noms dels quals porten R els femenins i derivats, (clar, lleuger); en els infinitius aguts (partir); en els infinitius plans que no acaben en RE (nàixer, però, vendre, vore) i córrer.

Com es facil observar, les bases 19 i 20, de l'ortografia del 32, referents a l'ús de la R senzilla o doble, son les mateixes que en castellà i valencià. (En el Diccionari s'esclou la paraula "esdevenidor" i "lleuger" se reemplaça per llauger).

Copiaré a continuacio les normes de l'Academia referents a l'ús de la R senzilla o doble.

Normativa de l'Academia sobre l'ús de la R.

S'escrui R:

1. En so de /r/ (en una senyal damunt) (com una erre doble) (carreter).

1.1. En inicial de paraula: roda, rajola.

1.2. En interior de paraula darrere de M, N, S: somris, enriquir, israeli.

2. en so de /r/ (erre senzilla): (cara)

2.1. En interior i final de paraula: mira, cura, cor, dolor.

2.2. En els grups BR, CR, GR, TR, PR: brot, cru, gran, traure, propi, arbre, recriar, agranar, batre, comprar.

S'escrui RR (erre doble) (guerra):

1. En posicio intervocalica: carro, erro.

Les normes de l'Academia son les mateixes que les bases 19 i 20 de l'ortografia del 32.

Bases 21 i 22 (S sonora /Z/ i S sorda /S/).

Base 21. El so alveolar S (cosa) se representa per Z en principi de paraula i darrere de consonant, y per S, entre vocals (zero, dotze, casa), excepcions: dacsà, endinsar, enfonsar i en el prefixe TRANS, (transigir).

Base 22. El so alveolar sord de S (massa) se representa en principi de paraula i darrere de consonant per S o C, segons l'etimologia, i entre vocals per C o SS, també segons l'etimologia. Davant A, O, U la C pren la forma de Ç (C trencada): (serp, séquia, cendra, València, pansa, mustaçaf, açut, possessió).

L'Academia admet estes dos bases. Nomes canvia els vocables catalans per valencians: venidor, no esdevenidor; adinsar, no endinsar; afonar, no enfonsar; assut, no açut; Valencia, no València (en e oberta i accent greu).

Normes de l'Acadèmia sobre l'ús de la S forta o sorda.

S'escriu S.

1. En so de /S/ (s forta) (sap).

1.1. En inicial de paraula: solt, sabut.

1.2. Darrere de consonant: ansa, dacsà.

1.3. Darrere dels prefixos llatins i grecs: ante, contra, sobre, supra, uni, bi, tri, anti, hipo, para, mono, di, tetra, poli, etc... i també, darrere de la A en valor negatiu: asilabí.

1.4. En final de paraula encara que en derivar se conserve senzilla per transformar-se en sonora o se duplique per a continuar sorda.

- mes, mesos.

- nas, nassos.

2. En so de /Z/ (s suau) (cosa).

2.1. En posició intervocalica: casa, promesa.

2.2. En els prefixos en DES-, DIS-, seguits de vocal, H o consonant sonora: desaiguar, desheretar, desviure.

2.3. En els participis: d'entes, entesa, entesos, enteses; d'impres, impresa, impresos, impreses.

2.4. En derivats de gentilicis:

- andalus, andalusos

- frances, francesos.

2.5. En el femení dels substantius que signifiquen: ofici, professió, dignitat, títol o càrrec:

- abat, abadesa.

- duc, duquesa.

- príncip, princesa.

- mestre, mestresa.

Base 23.

S'escriu C o Ç i no S darrere de C (accio), fora "sacsar" i sos derivats; en les terminacions ÀNCIA, ÈNCIA (repugnància, València); en les terminacions ANÇA, ENÇA, quan son sufixes de derivació o vénen de paraules que porten Ç (esperança, creença, França, però ansa, pensa); en els adjectius derivats de Z en castellà (capaç, de capax, acis, cast. capaz) i, per regla general, en paraules corresponents a altres castellanes del mateix origen, que porten Z (braç, cast. brazo).

No sempre, però, es certa la correspondència de Z castellana i C valenciana, com pot comprovar-se en Sardenya, Còrsega i en el prefixe valencià BES, que correspon als castellans BIS i BIZ, (besnet, bescuit, cf. biznieta, però besavi = bisabuelo).

Esta base 23 de les normes del 32, detalla quan s'ha de usar la Ç (cedeta), i l'Acadèmia no les arreplega en les Normes, però si en el Diccionari, (a excepció de "besavi", que substitueix per "besyayo").

Normes de l'Acadèmia sobre l'ús de la Ç cedeta.

S'escriu C en so de S (cendra).

2.1. Inicial i interior de paraula, davant E, I (s'usa C): cel, cinc, incert, província.

2.2. Davant A, O, U, escriurem Ç (cedeta): capaç, llançol, vençut.

2.3. en posició final de paraula, escriurem, sempre que en derivar s'escriga C:

- capaç, capacitat.

- comerç, comerciant.

2.4. En els sufixos AÇ/AÇA, UÇ/UÇA, (augmentatiu, despectiu) i IÇ/IÇA (matèria, tendència): bonaç, malaltuç, pastiuç.

L'Acadèmia no s'opona a la base 23 de les normes del 32. Sols desenvolupa el tema d'una altra manera. (Únicament canvia en el diccionari la paraula "besavi" per la de "besyayo").

Base 24.

S'escriu S, SS, no C o Ç, en els sufixes de derivació AS, ASSA, ISSA, US, USSA, DISSA, (enjogassat, de joc; pallisa, pallús, de palla; cridada, de cridar), i en carabassa, fogassa, rabassa, mostassa, panís, pastís, vernís, mestís, garbissos, granissa, bardissa, llonganissa.

En esta base se diu quan no s'ha de posar Ç (cedeta).

L'Acadèmia, com hem vist en el paràgraf precedent, estableix tot lo contrari. Excepte raríssimes excepcions en els sufixos esmentats posa Ç (cedeta) i no S o SS: fogaça, palliça, pastiuç, etc...

Bases 25 i 26

Base 25. S'escriu Z i no S ni SS en les paraules cultes començades per ZOO, en les acabades en ZOIC, ZOARI, i en algunes altres aiximateix cultes (zoologia, paleozòic, hematozoari, amazona).

Base 26. S'escriu S i no SS darrere els prefixes llatins ante, contra, sobre, supra, uni, bi, tri, i grecs a (privatiu), anti, hipo, para, mono, di, tri, te, tra, poli (unisonant, monosil·làbic).

L'Acadèmia sobre les bases 25 i 26.

La base 25 l'arreplega l'Acadèmia de la forma següent:

S'escriu Z (zero).

1. En inicial i interior de paraula: zona, atzucac.

2. En totes les paraules començades pel prefix ZOO: zoologia.
3. En les terminacions zoari, zoic: protozoari, benzoic.

A la base 26 referent a l'ús de les dobles SS, prescriu l'Acadèmia lo següent:

S'escriu SS (passar).

1. En posició intervocalica: posseir, massa.
2. En les paraules començades pels sons A + S (ass) + altra vocal: assimilar.
3. En els sufixos issim, issima: boníssim, boníssima.
4. En alguns derivats de les paraules que acaben en: as, es, is, os, us.

- fracas, fracassos.

- castis, castissos.

- gos, gossos.

- tramus, tramussos.

- espes, espessos.

En quan a la no repetició de la S darrere dels prefixos que enumera la base 26, estan d'acort les dos ortografies.

Base 27.

S'escriu la dièresis (Ü) sobre la I i la U, quan no porten accent, segueixen una altra vocal i pertanyen a síl·laba distinta (deduïa, diürnal). Excepcions: Darrere dels prefixos inicials CO, RE (coincidir, reunir) i la I dels sufixos: isme, ista, de la terminació verbal IR dels infinitius en llurs composts els futurs i condicionals (egoisme, egoïsta, deduint, conduiré, conduiria).

L'Acadèmia sobre la dièresis.

La reglamentació de l'ús de la dièresis, substancialment es la mateixa que la de les normes del 32, però es molt més detallada.

Dièresis:

Es un signe ortogràfic (¨) que es col·loca damunt de la I o de la U, indicant l'existència o no del diftong: següent, paisatge.

Col·locació:

1. Quan la I o la U, van darrere d'una altra vocal i no formen diftong en elles: veïnat, raïmer, aürtar.
2. Quan la U -no muda-, va darrere de G o Q seguida de E, I: següent, llingüística.

No la posarém en els casos següents:

1. En els verps de la tercera conjugacio que acaben en AIR, EIR, OIR, UIR, en els quals la I de la terminacio es tonica i, per consegüent, no forma mai diftong:

agrairieu: (a-gra-i-ri-eu)

beneixca: (be-ne-ix-ca)

conduirem: (con-du-i-rem)

2. Quan va darrere dels prefixos:

coincidix: (co-in-ci-dix)

reimprimir: (re-im-pri-mir)

contraindicar: (con-tra-in-di-car)

3. Quan la I forma part dels sufixos ISME, ISTE, ISTA, IBLE, tots ells en I tonica.

egoisme: (e-go-is-me)

altruista: (al-tru-is-ta)

conduible: (con-du-i-ble)

4. Quan la I forme part dels sufixos ISAR, ISANT, ISAT.

uropeisar: (eu-ro-pe-i-sar)

5. Quan la U forma part de la terminacio llatina UM.

simposium: (sim-po-si-um)

harmonium: (har-mo-ni-um).

Base 28

L'apostrof s'escriu davant o darrere consonant o consonants, restes d'una paraula monosil·làbica qui ha perdut la seua vocal per elisió, com un article o un pronom àton (l'home, de l'home, porta'l). Fora estes i la preposicio DE, no és corrent apostrofar les paraules més que per tal de representar exactament una pronúncia popular. Cal advertir que les elisions no són obligatories i l'escriptor pot ometre-les, singularment en els diàlegs.

Note's l'anomalia d'utilisar el relatiu QUI no tractant-se de persones, i la tendencia catalanisant en els girs "fora es", en conte de "fora d'es", "per tal de" en conte de "per a" i l'ús de "cal" en frases afirmatives, contraries a la nostra tradicio.

L'apostrof en l'ortografia de l'Academia.

Apostrof:

Es un signe ortografic (´) que es posa en unir certes paraules elidint una vocal.

Les paraules que poden presentar la forma apostrofada son:

1. Els pronoms personals debils: ME, TE, SE, LO, NOS, LOS, NE.

1.1. Darrere de verp que acabe en vocal: porta´m, penja´m.

1.2. Davant de verp que comence per vocal o haig: s´enten, s´haguera.

1.3. En les combinacions binaries i ternaries de pronoms: se´n va, se´ls hi menja.

2. Els articuls determinats, EL i LA davant de paraula que comence per vocal o haig: l'home, l'industria, l'esperitisme.

Excepte:

a) EL o LA davant de paraula començada per semiconsonant

b) LA davant de les paraules host, ira, una (hora).

c) LA davant del nom de les vocals i de les consonants començades per vocal: la a, la e, la erre, etc...

d) LA davant de les paraules començades per A privativa: la anormalitat, etc...

Les preposicions A, DE, PER mes l'articul EL formen les contraccions AL, DEL, PEL.

3. La preposicio DE davant de paraules que comencen per vocal o haig: d'estar, d'ahir, d'haver.

Excepte quan li seguixca una paraula que comence per U semiconsonant: de hui.

Comparant les dos ortografies, la del 32 i la de l'Academia, es veu la conformitat substancial de les dos. Sols que l'ortografia del 32, deixa lliure l'ús de l'elisia i exceptua l'elisia davant de vocal I, U, atones (la universitat, la industria, no l'universitat, l'industria). Esta modificacio se feu, en les normes de l'Academia, perque la demanaren moltes persones afirmant que aixina ho pronunciaven: l'universitat, l'industria.

Bases 29 i 30.

Base 29. Les formes no apostrofades ni accentuades dels pronoms personals que seguixen immediatament una forma verbal, s'escriuen unides a ella mitjançant un guionet, i quan són dos o més eixes formes pronominals van també unides les unes a les atres mitjançant el guionet (portar-te, portar-te-ho, portar-te'ls).

Base 30. S'escriu el guionet en paraules compostes unint les parts components, quan estes ho són dels prefixes: pseudo, sots, vice, en casos com ex-president; en les compostes de forma personal de verb i substantiu (guarda-robes) i de substantiu acabat en vocal i adjectiu (o participi), iniciat per R, S, X (cama-sec); en sord-mut, quasi-contracte; pre-romà, pro-sector, despús-ahir; nord-est, històric-arqueològic i consemblants.

La redacció d'estes dos bases es correcta per a l'Academia, pero incompleta, tal i com es veu a continuació en la redacció de l'ortografia de l'Academia, mes detallada. Algun reparo se li pot posar ad estes bases per sa tendència catalanista: mitjançant (per mediant), sota (per baix).

L'Academia sobre l'ús del guionet.

- Guio.

El guio es el signe ortogràfic (-) que se col·loca entre dos o mes elements d'una paraula per a distinguir-los.

Usaré el guio:

1. Per a separar les paraules per síl·labes en final de línia.
2. Per a unir els pronoms que van darrere (enclítics) del verb.
 - 2.1. Quan el verb acaba en diftong o consonant i li segueix un pronom: mireu-les, penjar-se'n.
 - 2.2. Quan el verb acaba en vocal i el pronom comença per consonant: menja-te'l, porta-hi.
 - 2.3. Quan el verb acaba en vocal i segueixen els pronoms HO, HI: mira-ho, porta-hi.
3. En alguns composts en els elements dels quals no estan totalment integrats: crític-bibliogràfic, historic-científic.

Base 31.

La lletra H no més s'escriu quan ho exigeix l'etimologia, no mai per a substituir una consonant perduda. (haver, ahir, però raó, no rahó)

L'ortografia de la haig se tracta per la base 31, en un breu paràgraf, remittint a l'etimologia. Lo mateix fa l'Academia considerant la qüestió com "etimològica". Coincidixen les bases del 32 i l'Ortografia de l'Academia.

L'Academia sobre l'ús de la haig.

S'escriu H (heretar).

No te cap so.

1. En principi i mig de paraula en les que sent etimològica s'ha conservat en l'ús: hui, hivern.
2. No l'escriurem en aquelles paraules que a pesar del seu origen etimològic, s'han escrit aixina des d'un principi: avorrir.

Bases 32 i 33.

Base 32. La lletra Y s'empra en el dígraf NY (any) i tant esta com les lletres K i W en paraules estrangeres.

Base 33. El dígraf CH té us també en paraules estrangeres i en alguns noms de llinatge.

Estes bases son una claudicació de les Normes del 32, seguint la normativa catalana. La supressió de la consonant Y i del dígraf CH, grafies tradicionalment valencianes; te com a forasteres paraules en Y grega.

La Y i la CH, en l'ortografia valenciana.

S'escriu Y (yo).

1. En posició inicial de paraula davant vocal: yuxtaposar.
2. Entre vocals: epopeya, apoyar.
3. En el dígraf NY per a representar el so de /n/ (en un signe baix): pinya, puny.
4. Davant de ECC - ECT (vore en J, 2 les excepcions), inyecció, abyecció, projecte, -Cf. les excepcions (J, 2), objecte, objecció, subjecte.
5. En final de paraula en els pobles i llinages que la tenen per tradició: Alcoy, Montroy, Gay.

S'escriu CH (chiconiu).

1. En so de /c/ (en un signe damunt): che, chic.
 - 1.1. Inicial i interior de paraula entre vocals i darrere de consonants: chufa, Chirivella, clochina, archiu.
 - 1.2. En final de paraula escriurem IG o G (vore G, 3).
2. En so de /k/: March.
 - 2.1. En posició final de paraula, en els pobles i llinages que la tenen per tradició: Albuisech, Albiach.

La Y grega i el dígraf CH son grafies que sempre han estat en l'escriptura valenciana, com ho demostra l'Acadèmia en el llibre Documentació Formal de l'Ortografia de la Llengua Valenciana.

L'Ortografia de les Bases suprimix les dos grafies Y i CH, sense cap motiu, excepte el d'imitar al català.

Base 34.

S'accentuen totes les paraules agudes que terminen en vocal: anirà, aniré, aní, condició, algú.

Les paraules que terminen en AS, ES, IS, OS, US: vindràs, cortés, país, capció, confús.

Les agudes que terminen en EN, IN: ofén, esplín.

Les paraules planes que no terminen en cap de les dotze terminacions dites: hidròfob, càrrec, centígrad, telègraf, catàleg, fàcil, àtom, telèfon, príncep, càrrer, lícit, índex, òbols, anàveu, diríeu.

Les paraules esdrúixoles s'accentuen totes: màxima, múltiples, custòdia, cúria, València.

Tota A accentuada porta l'accent greu: voldrà, català.

Tota I i tota U accentuades, l'agut: país, Rússia.

Tota E i tota O obertes, el greu: clemència, òliba.

Tota E i tota O tancades, l'agut: església, recó.

Es troben asovint als vocabularis dos formes d'una mateixa paraula (AMB i AB; ELS i LOS; EL i LO). Això vol dir que ambdues formes són igualment vàlides, encara que la primera siga la més usual i recomanable.

Observes l'inexactitud de dir que "AMB" és més usual. Ni "amb ni ab" s'usen en la llengua parlada: la primera per ser catalana i la segona per arcaica. El poble valencià usa en lloc d'elles la preposició "EN".

Els accents segons l'Acadèmia.

1. (Explica què són paraules agudes, planes i esdrúixoles)

2. Hi ha dos classes d'accent: agut (´) i greu (`), que se col·loquen respectivament sobre les vocals tancades (i, u, e, o) i obertes (a, e, o) (e i o en signe baix) quan siga necessari, d'acord en els següents apartats:

2.1. S'elimina l'accentuació gràfica, i queda de forma optativa per a les paraules que tenint igual grafia recau l'accent fonètic en síl·laba diferent (paraules homògrafes, no homòfones)

2.2. En el cas de creure's necessari l'accent gràfic, este tindrà el següent ordre preferent: agudes front a planes i esdrúixoles (canóns / canons; tindré / tindre; últimà / última); i planes front a esdrúixoles (pronúncia / pronúncia; última / última).

(L'Acadèmia posa una sèrie d'exemples).

2.3. Pot ser recomanable l'accent gràfic en partícules interrogatives o exclamatives, en els pronoms interrogatius forts.

Normes complementàries.

L'Acadèmia sobre l'ús de la F.

1. En principi, interior i fi de paraula: fer, corfa, bufa, baf.

2. En posició final de paraula, encara que en derivar (en plural se conserva), se transforme en V o se mantinga

- serf, no serv, però servir.

- tuf, no tuv, però atufar.

S'escriu X.

1. En so de (S): eixida.

1.1. Darrere dels diftongs decreixents AI, EI, OI, UI: caixa, creixer, coixo, afluir.

1.2. Darrere de I: pixar, seguixca, vixca.

En els increments incoactius de la 3ª conjugacio (IXC, IXQU): oferixca, servixques.

En final de paraula: exigix, ix.

2. En so de KS: text.

2.1. Entre vocals: reflexio, axial.

2.2. En posicio final en algunes paraules: perplex, prefix.

3. En so de GS: exacta.

3.1. En el prefix EX, seguit de vocal, H o consonant sonora: examinar, exhortar, ex-libris.

V BREUS COMPARACIONS

Les principals justificacions son les següents, incloses en la publicacio de l'Academia titulada: DOCUMENTACIO FORMAL DE L'ORTOGRAFIA DE LA LLENGUA VALENCIANA.

1. De base fonetica.

1. Propiament fonetica.

1.1. Eliminacio de grups consonantics.

L'apartat comprén els grups consonantics TM, MP, TN, TL, TLL, TZ, TG/TJ, els quals se poden classificar, segons els considerem etimologics (TM, MP, TN, TL) o no etimologics (TLL, TZ, TG/TJ). Les caracteristiques d'estos grups consonantics es que se reduixen de la següent manera:

TM > M

MP > N

TN > N (TN)

TL > L (TL)

TLL > LL

TZ > S

TG/TJ > G/J

Estes reduccions responen a la fonetica actual valenciana, encara que en algun moment, o per alguns escriptors, hagen segut utilisades tant unes formes com atres.

1.2. Escritura de sordes en final de paraula.

El valencià en posicio implosiva a final de paraula (o interior), neutralisa l'oposicio sorda/sonora, i per això hi escriurem sempre la consonant sorda en lloc de la sonora. Aixina tindrem foneticament en posicio final:

V > F serf (servir).

B > P adop (adobar).

D > T recort (recordar).

G > C amarc (amargar).

La grafia CH.

La reintroduccio de la grafia CH per a la representacio del so palatal sort /c/ (en un signe damunt) implica una reestructuracio del sistema o sistemes ortografics existents per quan al mateix temps suponen la supressio de les grafies TX, i X, en funcio d'eixe so.

El sistema actual queda com s'ha dit en el lloc corresponent.

1.5. La grafia Y.

La Y es una grafia que te tradicio en l'escritura valenciana, utilisada no tan sols en la lliteratura classica, sino tambe en la posterior fins a 1932.

II: De base morfologica.

1. Els sufixes ISTE, ISTA.

Es corrent en la llengua parlada oir estes terminacions aplicades al masculi i al femeni respectivament. Primitivament este sufix tenia una forma unica, pero el valencià ha creat una distincio de genero. Inexplicablement aquelles BASES, que solament eren ORTOGRAFIIQUES, condenaren la forma ISTE, deixant-ne una per als dos generos: ISTA.

2. El sufix EA.

Un altre dels casos ben estranys, es el produït a l'entorn d'este sufix, que servix per a formar substantius que designen qualitats abstractes.

La llengua valenciana fa referencia a la parlada, presenta la solucio estable EA, procedent del llati ITIA.

III. Signes convencionals. Els accents.

Sobre els canvis efectuats respecte a anteriors normatives, en materia d'accent, guio i apostrof (tot molt convencional), lo mes important es la supressio dels accents. S'ha volgut donar unes normes que servixquen a la llengua escrita, fent mes facil i menys complicat l'aprenentatge i l'escritura. I, com en els classics i en l'angles i en l'italià, per regla general se suprimix l'accent, deixant-lo optatiu per a diferenciar paraules homografes (o que s'escriuen igual en diferent pronunciacio) i en les interrogants i exclamacions.

IV. Diferencies lexicografiques i morfologiques.

Encara que directament tant les bases del 32 com les de l'Academia siguen de caracter ortografic, les del 32, indirectament seguixen, en el preambul i en el desenrol del text, unes normes valencianes que afecten al lexic i a la gramatica, i que no seria licit ometre en este punt, tant per a completar la present exposicio com pel fet de que els que a veu plena diuen que escriuen en les normes de Castello, les incomplixen. Son les següents:

Relatives al lexic.

En les normes del 32 figuren les següents paraules: hui, aci, naixer, estilisacio, (desautorisant el grup catala TZ); eixe, nosatres, atre, dos (femeni), seua, orige, este, i tambe ab i lo. Paraules que els defensors de les Normes de Castello han anat substituït per formes barcelonines o de menor us en valencià: avui, aquí, altre, dues, seva, bastant, origen, aquest, amb i el (neutre).

Relatives a la morfologia.

Les bases del 32, usen les formes verbals obtindre (en conte de obtenir), vore (per veure), i reduïxen el grup catala EIX en el valencià IX (afeblixca, no afebleixca; exigix, no eixigeix; creixcut, no crescut).

V. Omissions en el sistema ortografic.

En les bases del 32 no existixen una serie de dígrafs que alguns dels seus seguidors s'encaboten en introduir. Son: TL, TLL, TM, TN i TX: setmana, guatla, enrotllar, assumpte, etc...

Consideracions circumstancials.

A) LES BASES / NORMES DE CASTELLO.

1. Les BASES no son propiament de Castello, sino com diu Sanchis Guarner en la Gran Enciclopedia de la Region Valenciana, (articul "ortografia"), van ser iniciativa dels catalanistes valencians del grup "Valencia Nova". Son bases copiades de les que els catalans feren per al catala. En Castello les retocaren un poc persones carents de ciencia filologica i s'encarregaren d'anar arreplegant firmes.

2. Segons el preambul, les bases son d'ortografia. Per tant no hi ha dret a apoyant-se en elles introduir la normativa catalana en morfologia, sintaxis i lexic. I no hi ha cap document que les justifique. No obstant, es poden considerar el "cavall de Troya" del catalanisme.

3. Segons el preambul, lo acordat "no està tan madurat com caldria" i deixa per a "les novelles generacions la cura i missió d'anar rectificand i millorand el sistema". No son, per tant, unes normes immutables o irreformables. Son de caracter provisional.

4. Diu el preambul que les innovacions s'han de fer per mig "d'amples acords". En realitat les bases del 32 obtingueren un acort ben reduït: dos entitats culturals, una corporacio, un seminari, huit societats valencianistes i cinquantados senyors.

B) LES NORMES DE L'ACADEMIA.

1. Foren confeccionades per un grup de filolecs valencians de l'Academia i de Lo Rat Penat, despres d'un conciençut estudi, tenint en conte la fonetica valenciana i la tradicio.

2. Son ortografiques. El seu complement es el Diccionari Valencià- Castellà, de la mateixa Academia. Foren acompanyades de la Documentacio formal.....a on es justifica, s'explica i es documenta en texts classics les propostes ortografiques.

3. De les bases del 32, l'Academia n'accepta 23, i les demes les perfecciona, en la forma que hem vist mes amunt.

4. Les normes de l'Academia son tambe nomenades com de "El Puig", perque en esta poblacio obtingueren un amplissim consens el dia 7 de març de 1981 en mes d'un miller de firmes de prestigiosos erudits, i certificades notarialment.

Transcripcio feta del llibre del mateix nom perteneixent a l'edicio Quaderns de Divulgacio nº 9 de Lo Rat Penat, 1997. Lo Rat Penat nomenà Prohom a D. Josep Mª Guinot i Galàn.

Facebook, @rocchabas
Twitter@CulturalRoc
GMAIL, rocchabas2018@gmail.com

**COLABORA EN NOSATRES I ENVIA'NS ELS
TEUS ARTÍCULS**